N°. 41. 1½ C. NOORD-BRABAND 1850.

BREDASCHE COURANT.

DONDERDAG 23 MEI.

F R A N K R IJ K.

PARIJS, den 20sten Mei.

In de zitting der wetgevende vergadering van ll. Zaturdag werden door de leden der oppositie weder een groot getal petitiën tegen de aangeboden kieswet ingediend.

In die zitting deelde de heer *Léon Faucher* aan de Vergadering het verslag mede van de beschouwingen, tot welke het wetsontwerp tot hervorming der kieswet aanleiding had gegeven. Dat stuk vangt aan met te herinneren, welke uitbreidingen en beperkingen achtereenvolgens op verschillende tijden aan het regt van verkiezing waren gegeven; geen bewind was in dit opzigt verder gegaan dan bij de omwenteling van 1848; men scheen het gevaar daarvan reeds toen te hebben ingezien en om die reden de organisatie der algemeene stemming aan de wet overgelaten te hebben. Bij iedere verkiezing verhieven zich meerdere stemmen tegen het zoo uitgebreide stemregt; de Regering deelde in de heerschende vrees en bood een wetsontwerp aan. De commissie heeft dat ontwerp onderzocht en stemt daarmede grootendeels in. De tegenstanders dezer wet beweren dat ook de organieke wetten onschendbaar zijn, doch dat stelsel gaat niet op; alleen is onschendbaar datgene wat in de Constitutie gevonden wordt. De commissie wenschte nog eenige wijzigingen in het ontwerp te brengen, aan welke de Regering ook hare goedkeuring heeft gehecht, onder anderen, dat het domicilie van drie jaren worde verstaan van het kantonnale domicilie; dat, bij gebrek van inschrijving op de rol der personele belasting, de vestiging van de familie en van een kleinen tak van nijverheid daarin zal kunnen voorzien; dat de openbare ambtenaren ook zullen worden ingeschreven zonder inschrijving op die rôl, mits drie jaren dienst hebbende, dat de oorzaken welke het kiesregt doen verliezen vermeerderd zullen worden: 1°. met de disciplinaire straffen door soldaten ondergaan; 2°. met veroordeeling tot gevangenschap wegens openbare [illegible]heid; en 3°. met de drukpersmisdrijven welke de godsdienst, de familie en den eigendom aanranden. Verder acht de commissie het wenschelijk, zes maanden te doen verloopen alvorens tot eene herkiezing over te gaan, ten einde dus de te veelvuldige gisting te ontgaan. Ten slotte meent de commissie dat er reden bestaat, dit ontwerp met spoed te behandelen.

Na eenige woordenwisselingen werd besloten de beraadslagingen dingsdag aanstaande aan te vangen.

Gisteren had zich reeds een zestal leden laten inschrijven om voor het ontwerp te spreken, de meest bekende van deze is de heer *Montalembert;* daarentegen meer dan dertig leden om het te bestrijden; onder deze zijn: de heeren *Cavaignac*, *Lamartine*, *Victor Hugo*, Prins *de la Moskowa*, *Barthélemy St. Hilaire*, en van de bergpartij onder anderen *Lagrange* en *J. Favre*.

Heden, schoon er geen zitting was, had zich een aantal leden in het paleis der nationale vertegenwoordiging begeven. Er werd veel over de gehouden discussie van de kieswet gesproken, alsmede over de terugroeping van onzen gezant te Londen. Vrij algemeen was men echter van gevoelen dat deze laatste zaak geen ernstige gevolgen zou hebben.

Uit hoofde van het Pinksterfeest zijn heden alleen de *Constitutionnel*, *le Pays* en *le National* verschenen. Het dagblad *le Pays* zegt dat de leden van den staatsraad gisteren avond eene zitting hebben gehouden, waarin het rapport over de wet op de kieshervorming aanleiding tot discussie gegeven had. De heer *Thiers* had met veel talent het woord gevoerd, doch was verscheiden malen in de reden gevallen, 't geen hem had doen zeggen, [illegible] liever zelve een staatkundig programma en een stelsel van gouvernement moesten voorstellen, dan gedurig de voorstellen welke de meerderheid besloten had aan te nemen, te bestrijden. — Men verwachtte voorts hevige discussiën in de wetgevende vergadering, doch twijfelde niet aan de aanneming van het ontwerp.

De volkomenste rust heeft gisteren en heden in de hoofdstad geheerscht; wel heeft er spraak geloopen van een volks-manifestatie, maar er is geen spoor van gebleken.

Het dagblad *de Napoleon* verheft in zijn thans verschenen nommer boven mate de terugroeping van onzen gezant te Londen, en vindt zulks de eerste waardige houding van Frankrijk sedert den slag van Waterloo, tegenover Frankrijk aloude fiere mededingster.

— De heer *Drouyn de l'Huys*, de gezant van Frankrijk te Londen, is alhier aangekomen.

Lord *Normanby*, de Engelsche gezant, heeft zich van hier naar Versailles begeven, om daar nieuwe instructiën uit Londen af te wachten. Men begint het er voor te houden dat hij niet naar Londen zal terugkeeren.

— De Wetgevende Vergadering heeft het voorstel aangenomen om het gewone brievenport van 20 op 25 centimes te verhoogen. Men komt dus, in het belang der schatkist, gedeeltelijk terug op de nog maar korten tijd in werking zijnde posthervorming, welke in 1849 de opbrengst der posterijen, met elf millioen heeft doen afnemen.

— Uit Malta wordt gemeld, dat de Britsche vlootvoogd *Parker* een fregat naar Napels gezonden heeft om aldaar den eisch van vergoeding der schade, aan Engelsche onderdanen bij het bombardement van Messina toegebragt, te ondersteunen.

— Volgens berigten uit Rome van den 7den dezer, was de generaal *Baraguay d' Hiliers* dien dag van daar vertrokken om naar Frankrijk terug te keeren. Den 4den had hij van het leger afscheid genomen bij een dagorder, waarbij tevens bekend gemaakt werd, dat de generaal *Gueswiler* voorloopig met het opperbevel was belast geworden.

— Ter beurze waren genoteerd: 3 pCt. 55,20; 5 pCt. 88,50.

D U I T S C H L A N D.

FRANKFORT, den 19den Mei.

Het Pruissisch regeringsblad heeft nu het stilzwijgen wegens de staatkundige verrigtingen van het Vorsten-Congres alhier afgebroken, en deelt eenige bijzonderheden dienaangaande mede. Nadat de verantwoordelijke ministers der aldaar zaamgekomen Vorsten en de Vertegenwoordigers der vrije steden den 15 dezer hunne beraadslagingen geëindigd hadden, riep de Koning de Vorsten en de Vertegenwoordigers dier steden tot eene laatste bijeenkomst in het Koninklijk slot bijeen, en gaf een kort overzigt van den uitslag der beraadslagingen, over wier voorbeeldeloos spoedigen voortgang hij zijn genoegen betuigde. Acht dagen geleden had hij aangevangen met aan de zaamgekomen te vragen, of zij in de Unie volharden wilden, dan of zij, na rijpe overweging hunner pligten jegens hunne volken en vrije steden, zich genoodzaakt zagen, den Bond te verlaten. Op deze vraag was het antwoord eenstemmig, door de nieuwe vestiging van het Verbond van den 26 Mei 1849, gegeven.

Aan de regeringen die verbonden wilden blijven, had Z. M. toen de aanneming der veranderingen aanbevolen, door het Erfurter parlement in het ontwerp van Staatsregeling voorgeslagen. De meerderheid der verbondene regeringen had zich aan de Pruissische regering aangesloten en die veranderingen aangenomen. Eenstemmigheid was nogtans niet verkregen, daar sommige regeringen geene verbindende verklaringen geven konden; derhalve heeft de Constitutie der Unie nog niet tot uitvoering kunnen komen, en is het daarom noodig geworden, een provisioneel bestuur voor de Unie te vormen. Als de grondslag daarvan werd besloten, de regtelijke bepalingen van het Bondsstatuut aan te nemen, en is men overeengekomen, de verpligtingen, daarbij den Koning van Pruissen opgedragen, door dezen, als provisioneel voorzitter, verder te doen uitoefenen, maar de verpligtingen van den raad van bestuur op een provisioneel Vorstencollegie over te dragen. Moge ook hieromtrent nog geene doorgaande overeenstemming heerschen, dit zal niet beletten, dat de onontbeerlijke instellingen achtereenvolgend in werking komen.

Z. M. ging daarna over tot den uitslag der beraadslagingen over de bepalingen aangaande het Frankforter Congres. Het houden van dat Congres is goedgekeurd, omdat men geen middel onbeproefd mag laten, met de overige Duitsche regeringen tot eenstemmigheid te komen. De groote meerderheid der verbondene Regeringen heeft zich tevens omtrent eene gemeenschappelijke handelwijs te Frankfort vereenigd. Zij zullen dus gelijkluidende verklaringen aan het Weener kabinet en de overige Duitsche hoven doen uitgaan, en aan de naar Frankfort te zenden gevolmagtigden eensluidende instructiën geven. Zij verbinden zich voorts tot gemeenschappelijke besluiten, tot vorming van een interimistisch bestuur tot leiding der Bondaangelegenheden, en zullen, ten opzigte der grondslagen tot de definitive nieuwe vorming van den Bond, in overeenstemming handelen.

Tot hiertoe waren de besluiten gevorderd; verdere besluiten, zoowel ten opzigte eener mogelijke verlenging van het Provisorium der Unie, als van den gang der werkzaamheden te Frankfort, blijven aan eene nadere vereffening door het provisioneel Unie-orgaan voorbehouden.

De Koning eindigde met eene algemeene beschouwing van Duitschlands toestand, en schilderde de gevaren des Vaderlands in krachtige bewoordingen af, die het vertrouwen op eene gelukkige vereffening der bestaande moeijelijkheden en op de bevestiging van Duitschlands eenheid opwekten. Zijne rede maakte diepen indruk, en de Keurvorst van Hessen, de Groothertogen van Baden, Saksen-Weimar en Oldenburg betuigden hunne toestemming met teekenen van diepe ontroering.

Na den afloop dier slotvergadering, werd in de schilderijen-galerij groot gala-diner gehouden. Den volgenden dag woonden sommige der Vorsten de inspectie bij, die de Koning over een gedeelte der troepen hield: anderen vergezelden hem later op uitstapjes in de omstreken van Potsdam en Sans-souci.

— Den 18den dezer zijn te Berlijn de Erfprins van Saksen en Prinses *Charlotte* van Pruissen in het huwelijk vereenigd.

H. K. H. prinses *Marianne* der Nederlanden heeft aan hare dochter, prinses *Charlotte*, ter gelegenheid van haar huwelijk, de helft van hare zeer kosbare diamanten, benevens de Villa Carlotta (Sommariva) aan het meer Como, ten geschenke gegeven. Het jonge paar zou zich terstond na de voltrekking van het huwelijk, derwaarts op reis begeven,

ENGELAND.

LONDEN, den 18den Mei.

Het algemeen belangrijkste wat eergisteren en gisteren in de beide Parlementshuizen voorviel, betreft de terugroeping van den Franschen Ambassadeur. Lord *Brougham* verlangde Donderdag inlichtingen dienaangaande van den president van den Raad, marquis van *Lansdowne*, die toen de verzekering gaf dat de zaak niet van zoo ernstigen aard was als Zijn Lordschap scheen te gelooven. Het vertrek van den zeer voortreffelijken Franschen Diplomaat was alleen het gevolg van den wensch zijner Regering om zich, in deze gewigtige oogenblikken, met hem te onderhouden, en zijne tegenwoordigheid te Parijs kon, in die oogenblikken, noodiger voor de betrekkingen tusschen de beide Landen zijn dan zijn blijven te Londen. Meer achtte de President van den Raad het thans niet wenschelijk dat gezegd werd.

In het Lagerhuis vroeg de heer *Gibson* dien dag, of het geschil met Griekenland zoo volkomen vereffend was, dat de handel niets meer van de blokkade had te vreezen, en of er goede verstandhouding tusschen de Fransche en Engelsche Regeringen, ten opzigte der wijze van vereffening, bestond. Op de eerste vraag antwoordde de minister *Palmerston* bevestigend, op de tweede antwoordde hij dat de Fransche Ambassadeur naar Parijs vertrokken was, om in deze kiesche zaak het middel van gemeenschap tusschen de beide Regeringen te zijn. Naar des Ministers meening kon uit de omstandigheden geene verstoring in de vriendschappelijke betrekkingen voortvloeijen.

Gisteren werd de zaak, ten gevolge der nader ontvangen berigten, op nieuw ter sprake gebragt, door lord *Brougham* in het Hoogerhuis en in het Lagerhuis door den heer *Disraëli*. Daar het nu bekend was dat de heer *Drouyn de Lhuys* is teruggeroepen uit hoofde van misnoegen over het gedrag der Engelsche Regering in de Grieksche zaak, meenden zij dat die Regering verpligt was nadere ophelderingen te geven. De antwoorden van den President van den Raad en van den eersten minister *Russell* kwamen hierop neder: de Ambassadeur was opzettelijk tot regeling dier zaak herwaarts gekomen, thans nu zij geschikt is was het niet onnatuurlijk dat hij werd teruggeroepen. Het was hun leed zoo er eenig misnoegen bij de Fransche Regering over de vereffening zonder Fransche tusschenkomst bestond; want de Engelsche was zeer bereid geweest om zich van die tusschenkomst te bedienen. Ware de heer *Gros* in Griekenland gebleven, de zaak zou dan volgens de van Parijs uitgegane voorstellen zijn afgedaan.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 22sten Mei.

Bij besluit van 17 Mei jl., n°. 14, heeft Zijne Majesteit goedgevonden:

a. eervol te ontslaan *V. C. G. Dittlinger*, op zijn verzoek, als president van het dijks- en polder-bestuur het Laaghemaal (Noordbrabant); *b.* te benoemen: 1°. tot 1ste lid, tevens voorzitter van het bestuur van den Augusta-polder (Noordbrabant), *P. J. Adriaansen*, bij continuatie; 2°. in het bestuur van den polder den Ruigenhil: tot dijkgraaf *J. A. Brand*; tot gezworen *P. P. Maris* en *C. Dane;* 3°. tot lid in het bestuur van den polder de Heen (Noordbrabant) *A. de Wit*, bij continuatie; 4°. tot lid in het bestuur van den Aemilia-polder (Noordbrabant) *A. Dubbelman*, bij continuatie; 5.° tot lid in het bestuur van den polder Nieuwe Zwaluwe (Noordbrabant) *S. T. de Visser*, in plaats van wijlen *M. de Visser;* 6°. tot president van het dijk- en polderbestuur te Laaghemaal (Noordbrabant) *F. G. J.* baron *van Rijckevorsel van Kessel*.

Bij besluit van 18 Mei jl., heeft Zijne Majesteit tot burgemeester der gemeenten Etnaart en Heijningen, in de plaats van *A. Hoogerwerff*, benoemd *A. Maris Cz.*

— Volgens het verslag der commissie van rapporteurs, over het ontwerp, tot *regeling van het regt van enquête*, den 16 dezer opgemaakt, heeft de overgroote meerderheid der leden te kennen gegeven, dat dit ontwerp zich gunstig van een vroeger ingediend onderscheidde, naardien de voordragt van wet juist daar begon te regelen, waar hare werking noodig zou zijn tot uitoefening van het regt. Bij sommigen ontstond echter twijfel, of het gouvernement, door het beginsel geleid, om geene bepalingen, tot het reglement van orde der Kamer behoorende, in de wet op te nemen, niet minder had voorgeschreven dan raadzaam was. Slechts in twee afdeelingen werd het stelsel der Regering, om de omschrijving van het regt in de wet niet op te nemen, bestreden. Een derde hoofdpunt van overweging was de wijs, waarop het regt van onderzoek door de voordragt was geregeld; vele leden meenden, dat die regeling van een al te judicielen aard was. Op verschillende afzonderlijke artikelen zijn ook nog aanmerkingen van meer of minder gewigt gemaakt.

— Het verslag der commissie van rapporteurs over het ontwerp, tot *regeling van het kiesregt en de benoeming van afgevaardigden der Eerste en Tweede Kamer*, den 17 dezer opgemaakt, is zeer breedvoerig. Slechts bij enkele leden ontmoette het denkbeeld tegenspraak, om bij deze het kiesregt in 't algemeen, en dus niet slechts in zoo ver het de benoeming van de leden der Tweede Kamer betreft, te regelen. De groote meerderheid erkende met de Regering, dat de regeling van het kiesregt in zijnen geheelen omvang bij eene en dezelfde wet eigenaardiger was en noodelooze herhalingen afsneed. Algemeen heeft men met genoegen de Regering het gevoelen zien omhelzen, om de verdeeling van het Rijk in kiesdistricten, voor de benoeming van leden der Tweede Kamer, bij de wet zelve te regelen. Daarentegen verklaarden vele leden het beginsel niet te kunnen aannemen, dat bij die verdeeling alleen op het Rijk in zijn geheel moet worden gelet, zonder de grenzen der provinciën in acht te nemen. De meerderheid meende echter, dat de Regering niet anders dan eene verdeeling van het Rijk zelf in kiesdistricten had kunnen voorstellen.

Ook met het beginsel, om in den regel geene kleinere districten dan van 90,000 zielen aan te nemen, heeft de meerderheid zich volkomen vereenigd. Ook kon men het algemeen niet anders dan goedkeuren, dat de Regering bij de regeling van den census voor de keuze van leden der Tweede Kamer van het beginsel is uitgegaan, om alleen de plaatselijke gesteldheid in het oog te houden, maar verschil van gevoelen heerschte er, of de regering den goeden weg had ingeslagen, door, bij de bepaling van den census voor de algemeene verkiezingen, van het *minimum* van *f* 20 in art. 76 der Grondwet genoemd, uit te gaan, dat *minimum* overal toe te passen waar, naar haar inzien, de plaatselijke gesteldheid dit toeliet, en slechts daar te verhoogen waar anders het kiesregt aan minder geschikt geachte ingezetenen zou worden toegekend. Naar veler oordeel, had het *maximum* van *f* 160 het uitgangspunt moeten zijn, en dit, met het oog op de plaatselijke gesteldheid, voor de daarvoor vatbare gemeenten verlaagd worden.

Ernstig heeft men zich beklaagd, dat de wijs niet is toegelicht, waarop de beginselen der Regering bij het ontwerp, of liever bij de daartoe behoorende tabellen, in toepassing zijn gebragt. Men drong dus bij de Regering nog op een aantal mededeelingen dienaangaande aan. Daarbij wenschte men algemeen nader met de zienswijs der Regering, omtrent den census voor de kiezers van de gemeenteraden, bekend te worden.

Ook ten opzigte van dit wets-ontwerp zijn op een groot aantal afzonderlijke artikelen verschillende aanmerkingen gemaakt, en bij het verslag zijn twee afzonderlijke nota's gevoegd, namelijk, eene van den heer *van Nispen van Sevenaer*, betreffende de voorgestelde verdeeling van kiesdistricten, ten opzigte van Gelderland, en eene van den heer *Bachiene*, betreffende die verdeeling ten opzigte van het 4de en 5de district van Zeeland.

— Uit het verslag nopens het ontwerp van wet, tot *regeling van de zamenstelling en de magt van de Provinciale Staten*, blijkt, dat dit gewigtig ontwerp in de afdeelingen van de Tweede Kamer met de meeste belangstelling is overwogen en daar tot geene bedenkingen of beschouwingen van algemeenen aard aanleiding heeft gegeven. Het ontwerp is over het algemeen bij de groote meerderheid der leden met goedkeuring ontvangen; men merkte met genoegen op, dat het een goed stelselmatig geheel vormde, en dat het onderwerp, zeker niet onder de gemakkelijke deelen der wetgeving behoorende, met zorg was uitgewerkt, en, op verre de meeste punten, met helderheid toegelicht.

— Naar men verneemt zet het comité van defensie zijne werkzaamheden, waaraan Z. K. H. de Prins Veldmaarschalk bij herhaling deelneemt, onafgebroken voort. Nadat het reglement van orde, door het comité opgemaakt, door den minister van oorlog was goedgekeurd, zijn, naar aanleiding van hetzelve, een voorzitter en ondervoorzitter voor de vergadering benoemd. Voor de eerste betrekking is verkozen de generaal-majoor *Nepveu*, voor de tweede de generaal-majoor *Falter*.

— Den 19den heeft te 's Hage de eerste afkondiging plaats gehad van het voorgenomen huwelijk van Z. K. H. den Kroonprins van Zweden en H. K. H. Prinses *Louisa* der Nederlanden.

— De *Staats-Courant* maakt heden bekend dat Z. M. de Koning op woensdag den 29sten, aan het paleis in het Noordeinde audientie verleenen zal aan civiele autoriteiten, commissiën en particulieren, generaals, hoofden verdere officieren en militairen.

— Gisteren werd de vijf en twintigjarige huwelijks-vereeniging gevierd van HH. KK. KK. Prins en Prinses *Frederik* der Nederlanden. Bij die gelegenheid heeft er op HD. buitenverblijf *het Huis de Paauw* een groot diner plaats gehad, dat bijgewoond werd door HH. MM. den Koning en Koningin, Z. K. H. Prins *Hendrik* en H. H. de Groothertogin-Weduwe van Mecklenburg Schwerin. Een aantal andere aanzienlijke genoodigden namen aan dit diner deel. Het korps muzikanten van het regiment grenadiers en jagers heeft gedurende hetzelve bij afwisseling fraaije muzijkstukken uitgevoerd. Heden avond zal op het buitenverblijf eene groote soirée worden gehouden en van wege het personeel der hofhouding achter en rondom den grooten Vijver, eene prachtige illuminatie worden ontstoken, welke zamengesteld zal zijn uit eerebogen en tropheeën. Ook hierbij zal zich een welbezet orchest doen hooren. Ten 9 ure zal de Liedertafel *Cæcilia*, waarvan Z. K. H. Prins *Frederik* Beschermheer is, aan het Vorstelijk echtpaar eene serenade brengen. Het dorp Wassenaar zal heden avond, bij deze heugelijke gelegenheid, geheel geïllumineerd worden.

— Maandag ll. is van Rotterdam per spoortrein te 's Hage aangekomen en aan het hôtel *Bellevue* afgestapt ZExc. *Mehemet-Pacha*, Ambassadeur van Turkije bij het Engelsche hof.

— Er zijn berigten ontvangen van H. K. H. Mevrouw de Prinses *Marianne* der Nederlanden, gedagteekend den 12 dezer en geschreven aan boord van het stoomschip *le Caire*, liggende voor Malta. H. K. H. zou zich van daar naar Napels begeven, en zoo de terugreis vervolgen; de Princes benevens Haar gevolg genoten de beste gezondheid.

— Uit 's Hertogenbosch schrijft men van den 18den dezer:

« Gisteren heeft eene Commissie, bestaande uit een tiental burgemeesters van om deze stad liggende gemeenten, eergister van 's Hage teruggekeerd. aan hunne committenten en aan de vaste commissie tot het bekomen eener betere uitwatering, verslag van haar wedervaren in 's Hage gedaan. Daaruit bleek, dat zij bij den heer *Thorbecke* zeer welwillend is ontvangen en van deze eene zaakrijke verklaring ontvangen heeft, waarover men alle reden heeft vooreerst voldaan te zijn. Men verneemt, dat het plan zou bestaan om het daar te stellen afwateringskanaal ook bevaarbaar voor schepen te maken, hetgeen handel en scheepvaart, vooral die van het land van Heusden en de Langstraat, zou bevorderen en een uitweg openen voor de thans jaarlijks door de ondiepte in de Maas beneden Grave afgebroken scheepvaart."

— Te 's Hage is gisteren middag de fabriek van draagbaar gaz van den heer *F. Droinet*, juist nadat het werkvolk zich verwijderd had, grootendeels door brand vernield. Men schrijft dezen brand daaraan toe, dat een jongen, die in de fabriek zou zijn achtergebleven, eene kraan zou hebben opengedraaid, waardoor de vloeibare brandstof zich aan de nabij zijnde voorwerpen zou hebben medegedeeld.

— Het *Handelsblad* deelt mede, dat de Commissie, tot oprigting van een ruiterstandbeeld voor koning *Willem II* binnen Amsterdam, wegens te geringe deelneming van de zijde des publieks, haar denkbeeld heeft opgegeven, en dat alle gedane toezeggingen als niet geschied door haar beschouwd worden. Naar dat blad verder vernomen heeft zou het bedrag der voor de Commissie beschikbaar gestelde gelden slechts ongeveer *f* 12,000 hebben bedragen; eenige leden der Commissie waren van oordeel, dat men met deze som, hoe gering ook, moest trachten eenig gedenkteeken op te rigten, doch de meerderheid schijnt van gevoelen geweest te zijn, dat een zoo onbeduidend gedenkteeken slechts een blijvend bewijs zou opleveren van de geringe deelneming des publieks, en dat het alzoo beter was geen gedenkteeken te hebben.

— Uit Hulst, in Zeeland, schrijft men van den 17 dezer:

« De openbare aanbesteding der werken voor het daarstellen van een nieuw uitwateringskanaal, met kapitale zeesluis en verdere aanhoorige werken, heeft hier heden plaats gehad: een aanzienlijk getal aannemers was reeds eenige dagen vroeger opgekomen om bij de aanwijzing der uit te voeren werken tegenwoordig te zijn, honderden arbeiders vulden de ruime benedenzaal van het over eenige jaren vernieuwd stadhuis, en vernamen met zigtbaar genoegen dat alleen inwoners van Nederland als arbeiders op het werk zullen kunnen worden aangenomen.

« Het eerste perceel der werken, het bouwen der zeesluis met de aanhoorige buitenwerken, en 100 ellen van het aan de binnenzijde te graven kanaal, is, na inschrijving, voor de som van *f* 33700 aanbesteed aan *M. Vermaes*, aannemer te Hellevoetsluis. Het tweede perceel, zijnde het eerste gedeelte van het te graven kanaal, met het aanleggen der dijken over een lengte van 1432 el, is aanbesteed aan *J. van der Pijl*, aannemer te Zaamslag, voor de som van *f* 21900. Het derde perceel, zijnde het daaropvolgende gedeelte van het kanaal, ter lengte van 950 el, aan *Bastiaan van der Beek*, aannemer te Zaamslag, voor *f* 17000. Het vierde perceel, of het laatste gedeelte van het kanaal, ter lengte 948 el, met de verbinding van hetzelve aan de thans bestaande sluizen te Campen, voor de som van *f* 21000, aan denzelven *Bastiaan van der Beek*."

— Op Vrijdag ll. is door den raad der stad Nijmegen als onderwijzer in de wis- en natuurkunde aan het gymnasium aldaar beroepen de heer *P. van der Burg*, onderwijzer te Gorinchem.

— Een arm klein kind, dat vader en moeder weinige weken na zijne geboorte door de cholera had verloren, was door een oom, een schipper van Condé, genaderd, die het als zijn eigen kind verzorgde. Weinige dagen geleden lag de schipper met zijn vaartuig te Condé, en hoorde, terwijl zijne vrouw uitgegaan was om boodschappen te verrigten, het kind schreeuwen, maar, dewijl zulks dikwijls gebeurde, sloeg hij daarop in het eerst geen acht. Toen het kind echter ongemeen luid begon te schreeuwen, zond de schipper een zijner zonen naar beneden in het schip, en deze kwam spoedig weder, roepende dat het kind geheel met bloed was. De schipper ijlde nu naar beneden, nam het kind uit de wieg en zag eene groote rat wegloopen. Dat dier had daar vreeselijk huis gehouden; een gedeelte der hand en eene wang van het kleine schepseltje waren geheel weggegeten, terwijl door een gat in het achterhoofd de hersenen zigtbaar waren. In weêrwil van alle toegebragte hulp, is het arme kind den volgenden dag aan zijne wonden overleden.

— Eergisteren is alhier de Overlandmail uit Oost-Indie aangekomen met berigten uit Batavia tot den 27sten Maart.

De troepen, onder bevel van den luitenant-kolonel *de Brauw*, den 28sten Februarij aan boord van Zr. Ms. stoomschepen *Phoenix* en *Samarang* te Batavia ingescheept, ter beteugeling der muitelingen in Bantam, zijn den 3 dezer in den vroegen ochtend te Bodjong Negara, aan de westzijde van de baai van Bantam, ontscheept, en, door het maanlicht begunstigd, op marsch gegaan naar Boedang Batoe, waarheen zich tevens van uit Serang eene kolonne begeven had. Beide afdeelingen kwamen kort na elkander op het kleine plateau van de kampong Boedang Batoe, zonder dat iemand gezien was, zoodat het zich scheen te bevestigen, dat de muitelingen dien omtrek hadden verlaten, en dat nog maar de moordenaar van het districtshoofd met zijne volgelingen zich in de bosschen verschool, weshalve de 2de luitenants *Doerrleben* en *Krieger de Bach*, de kontroleur der landelijke inkomsten en kultures *Lange* en de Regent besloten met de aanwezige troepen, 45 man infanterie, 25 djaijang-secars en 150 man barissan, deze op te zoeken. De infanterie ging langs het moeijelijkste terrein, de kavallerie langs een tamelijk breeden weg, doch aan weerszijden door bijna ontoegankelijke bosschen begrensd. Na een paal marcheren, stortten beide op 100 à 200 muitelingen, die met groote verwoedheid, met klewangs en lansen in de hand, een aanval begonnen, doch door het wel gerigt geweervuur spoedig uit elkander werden gedreven; de luitenant *Krieger de Bach* zich toen, door zijn aan vermetelheid grenzenden moed latende vervoeren, deed in dit voor kavallerie hoogst ongunstig terrein eene charge, met het noodlottig gevolg, dat het detachement, na de muitelingen te hebben ingehaald, door hen aan alle kanten werd besprongen. De infanterie, die narukte, vond de zaak reeds beslist, het detachement djaijang-secars op den terugtogt en de muitelingen in het bosch verdwenen, waarna men op Boedang Batoe terugtrok; het verlies bestond uit den 2den luitenant der djaijang-secars *Krieger de Bach*, 4 djaijang-secars, 1 Europeschen sergeant en 1 Europeschen fuselier gesneuveld, 3 djaijang-secars, 1 Europesche korporaal en vele paarden gewond.

De overige troepen, die inmiddels naar Kramat Watoe teruggetrokken waren, marcheerden op deze tijding weder naar Boedang Batoe, vonden de afdeeling uit Serang op den terugtogt, maar bezetten andermaal Boedang Batoe; de kapitein *de Kruyff* en de 2de luitenant *Doerrleben* raakten dien zelfden dag andermaal slaags met de muitelingen, waarbij 10 à 12 van deze vielen, terwijl 1 inlandsch sergeant van onze zijde sneuvelde en 1 Europesch fuselier gewond werd.

Te Serang kwamen den 6den nieuwe troepen van Batavia aan, waarop den 8sten Maart eene grootere tournée werd ondernomen, daar volstrekt, geene zekere berigten van de opstandelingen te bekomen waren; zulks werd den volgenden dag herhaald, maar met weinig succes. Op een dezer togten werd de 1ste luitenant *Beukman*, ten gevolge van vermoeidheid en te groote inspanning, door eene beroerte getroffen, zoodat hij op de plaats is bezweken. De Resident van Bantam had zich naar Tjie-Legon begeven en aldaar te kennen gegeven dat zij van een bezoek der troepen zouden kunnen worden verschoond, indien men hen uitleverde, die het districtshoofd van Tjie-Legon, zijne mantries en zijnen schrijver hadden omgebragt; zij hadden zich daartoe verbonden en slechts tijd verzocht tot den 10den.

Aan die verbintenis heeft men voldaan, door 33 arrestanten over te leveren, welke later nog door meer gevolgd zijn. De taak der militaire magt was dus geëindigd en alleen bleef eenige militaire magt in de nabijheid noodzakelijk, om de handelingen van de inlandsche politie kracht bij te zetten, den kwaadwilligen vrees aan te jagen en den weldenkenden gerustheid in te boezemen. Te Kramat-Watoe zou dus eene kolonne van 200 man positie blijven houden; van de overige troepen zijn er den 20 dezer reeds alhier teruggekeerd. Ter voorkoming van ontvlugting der muitelingen wenschte men vooreerst nog de stoomschepen op de kusten te behouden.

— De Inkomende en uitgaande regten op Java en Madura hebben gedurende de twee eerste maanden dezes jaars zuiver opgebragt *f* 647,614,29; zijnde *f* 114,610.71 meer dan in 1848, en *f* 189,299.76 minder dan in 1849 gedurende hetzelfde tijdsverloop verkregen is.

De op den 23sten Maart 1850 te Batavia verkochte hoeveelheid van 400 pikols kruidnagelen heeft opgebragt eene som van *f* 16,930.00, zijnde gemiddeld *f* 42.32⁵ per pikol.

— De gezondheidstoestand der bevolking op Java was over het algemeen gunstig; in de residentie Japara, alwaar de laatste sporen werden aangetroffen van de vroeger algemeen in het middengedeelte van Java geheerscht hebbende epidemische koortsen, deden zich nagenoeg geene ziektegevallen van den bedoelden aard meer voor. Daarentegen was onder de bevolking in de afdeeling Grobogan en Singen Kidoel, residentie Samarang, eene hevige ziekte uitgebroken, waardoor ook vele der in die afdeeling gevestigde Europeanen werden aangetast; een van dezen was reeds aan de gevolgen der ziekte overleden; van de bevolking waren in den tijd van 16 dagen, 422 menschen bezweken.

Langs het strand der residentiën Bantam, Cheribon, Tegal en Pekalongan, zijn in de laatste dagen van Februarij en in de eerste van Maart, bij herhaling daden van zeeroof gepleegd, waarvan reeds vele inboorlingen het slagtoffer zijn geworden, die of bij den aanval het leven hebben verloren, of in de poging, om zich door zwemmen te redden, zijn omgekomen.

Aan alle langs de kust van stevende oorlogsvaartuigen was bevel gegeven, om de kusten zoo na mogelijk langs te sturen, en onderzoek naar deze zeeschuimers te doen. Laatstelijk was dit bevel herhaald aan den kommanderenden officier van 's Rijks stoomschip *Vesuvius*, hetwelk van Soerabaija naar Batavia zou opkomen. Op dien togt is het dan ook gelukt, op de reven van de Boompjes-eilanden, vijf rooverspraauwen te overvallen en te vernielen. Het verlies der roovers wordt geschat op een 20tal dooden. Slechts twee zijn met de wapenen in de hand gevangen genomen en naar Batavia overgebragt. Bij het enteren der praauwen, hebben wij negen gekwetsten bekomen, van welke vier ernstig, zijnde de matroos *W. H. Stumpe*, aan zijne wonden overleden.

Daarenboven zijn bevelen gegeven om het stoomschip *Tjipanas* te bestemmen naar Tanara, alwaar de zoutpannen door zeeroovers waren verontrust, en voorts naar de kusten van Bantam; terwijl het stoomschip *Samarang* bestemd is geworden naar de kusten van Cheribon, Pekalonga en Tagal.

— In den nacht van den 24 op 25 Februarij had op Java een hevige storm gewoed, en gedurende de laatste helft dier maand zijn de afdeelingen Demak, Grobagan en Kendal bij herhaling door overstrooming geteisterd.

— In de ongunstige weergesteldheid, die in het midden- en oostelijk gedeelte van Java veel schade heeft veroorzaakt, scheen bij de afzending der berigten verandering ten goede te zijn gekomen; althans geene latere berigten omtrent onheilen waren ontvangen, met uitzondering van de residentie Kedirie, waar in het regentschap Trengalek, den 12 Maart,

een hevige storm heeft gewoed, waardoor, onder anderen, ruim 45,000 koffijboomen belangrijk zijn beschadigd, en 15,000 geheel, zoo mede een groot aantal peperranken, vernield.

— De Vorst van Klonkong, soesoehoenan van Bali, is den 24 Februarij overleden. Het scheen, dat de deiwa *Agoeng Istrie* het bestuur had op zich genomen, ofschoon men den deiwa *Agoeng Gedeh*, die de laatste aangegane contracten met het Nederlandsch gouvernement, namens den nu overleden deiwa, heeft geteekend, als Troonopvolger aanmerkte.

— Door den Gouverneur-Generaal zijn onder anderen, benoemd: tot directeur-generaal van financien Jhr. *J. F. Hora Siccama*; tot resident van Banjoemans jhr. Mr. *D. C. A. van Hogendorp*; tot adsistent-resident van Benkoelen *J. Blok*; tot adsistent-resident van Aijer Bangies en Rau *C. Rodenburg*; tot resident van Kadoe *W. H. H. van Riemsdijk*; bij het hoog geregtshof van Neêrlands-Indië, tot 1sten subsituut-griffier Mr. *F. A. Loudon* en tot 2den Mr. *A. J. W. Cornets de Groot*; bij den raad van justtie te Batavia, tot 1sten substituut-griffier Mr. *L. Kloprogge*; bij den omgaanden regter in de eerste afdeeling, tot griffier Mr. *G. G. Kool*; bij dien in de tweede afdeeling, tot griffier Mr. *C. H. Manuel*, en bij dien in de derde afdeeling, tot griffier Mr. *L. G. Bouricius*.

De bisschoppen van België hebben een gezamenlijk adres tegen het wetsontwerp op het middelbaar onderwijs, aan den Senaat gezonden. „Het wetsontwerp — zeggen zij — ook zoals het gewijzigd is, geeft aan de Regering inderdaad magt in geestelijke zaken en kwetst de regten der Kerk zwaar. Het regt der bisschoppen om *als overheid* in de middelbare scholen te treden, wordt daarin niet erkend. De benoeming der geestelijken, belast met het godsdienstonderwijs in de middelbare scholen, komt aan de bisschoppen toe en niet aan de regering. Het wetsontwerp ontzegt, ingewikkeld, aan de geestelijken het regt om in de middelbare scholen het onderwijs in godsdienst- en zedeleer te regelen. Het schendt, door de oprigting van een onbepaald aantal staatsinrigtingen van onderwijs, de verkregen regten der katholijken, die krachtens de vrijheid van onderwijs, op hunne kosten een groot aantal opvoedings-gestichten, het vertrouwen der huisvaders waardig, hebben opgerigt. — Gisteren zou het rapport over dit ontwerp in den senaat worden uitgebragt.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 21 Mei.

TARWE en ROGGE stil, bij vorige prijzen: 132 ℔ p. o. Rost. Tarwe *f* 270; 131 ℔ b. Pools. *f* 290; 133 ℔ Kubanka *f* 254.

ROGGE 122 ℔ o. Holst. *f* 125; 120 ℔ Pruiss. *f* 150; 116 ℔ gedr. *f* 132.

GARST en HAVER zonder handel.

BOEKWEIT ruim prijshoudend, 120 ℔ puike jarige Holst. *f* 135; 120 ℔ dito Vriesche *f* 138.

KOOLZAAD, dadelijk zonder handel, op het najaar onveranderd; op 9 vat in Sept. en Oct. $50^1/_2$ P. St.

LIJNZAAD prijsh. 110 ℔ Riga *f* $237^1/_2$; 110, 111 ℔ Koningsb. *f* $247^1/_2$.

RAAPOLIE: dadelijk in een doen, op levering van het najaar williger; op 6/w. *f* $46^1/_2$; vlieg. *f* $45^1/_2$; Sept. en Oct. *f* $33^3/_4$, 34; Nov. en Dec. *f* 34.

LIJNOLIE willig, op 6/w. *f* $33^1/_4$; Vlieg. *f* $32^1/_4$.

HENNEPOLIE: op 6/w. *f* $37^1/_2$; vlieg. *f* $36^1/_4$.

RAAPKOEKEN *f* 52 à 56. — LIJNKOEKEN *f* 6 à 7.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 21. MEI 1850.

Het Nederl. Mudde Tarwe	van *f*	7,40	tot »	7,75.
Het dito dito Rogge	» »	4,40	» »	4,40.
Het dito dito Boekweit op wigt (70 Ned. Pond.)	» »	0,00	» »	4,40.
Het dito dito Boekweit	» »	4,05	» »	4,15.
Een grof Tarwe-brood, van een pond Nederl.			»	0,15.
Een lucht Tarwe-brood, van zeven oncen vijf lood Nederl.			»	0,15.
Een Fransch- of Witte-brood, van een pond Nederl.			»	$0,23^1/_2$.
Een Rogge-brood, van 3 pond Nederl.			»	0,23.
Een Nederl. pond Tarwe-meel			»	0,16.
Een dito pond grof Tarwe-meel			»	0,15.
Een dito pond Boter			»	0,66.
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	*f*	0,00	tot *f*	1,80.
Het 1000 Eiken Telhout			»	2,60.
Het 1000 Doof Hout			»	2,00.
De kar Spaanders			»	2,85.
De » Struiken			»	2,80.
De 100 Mutsaard			»	3,50.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (21 *Mei*) was de fondsnotering: Ned. $2^1/_2$ pCt. $55^3/_4$, $^7/_8$; 3 pCt. $65^1/_2$, $^5/_8$; 4 pCt. $65^7/_8$; Spanje Ardoins $12^9/_{16}$; dito van 510 p. st. $12^3/_4$, $^7/_8$, $^{13}/_{16}$; Coupons $7^5/_8$; Spanje 3 pCt. $37^3/_4$, $^5/_8$; dito Binnenl. $30^1/_8$; Portugezen te Londen 5 pCt. $35^5/_8$, $^1/_2$; Id. 4 pCt. 36, $35^{13}/_{16}$, $^7/_8$; Oude Russen $104^3/_8$; Id. bij *Stieglitz* $85^5/_8$; Metall. 5 pCt. $73^3/_4$, $^1/_8$; Id. $2^1/_2$ pCt. $39^3/_4$, $^5/_8$; Mexiko $28^1/_2$, $^{15}/_{16}$, $^{13}/_{16}$; Peru $76^5/_{16}$, 77; Fransche oblig. 3 pCt. $50^5/_8$, $^{13}/_{16}$, $^3/_4$.

Advertentiën.

Geregtelijke Aankondiging.

Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te *Breda*, den 30. *April* 1850, bij verstek gewezen, behoorlijk geregistreerd en beteekend is NICOLAAS KAMP, zonder beroep, wonende te *Fijnaart*, wegens krankzinnigheid gesteld onder Curatele.

BREDA,
20 Mei 1850.

Mr. J. F. J. DART,
Procureur.

(*Zegelregt in Debet.*)

*** Er wordt gevraagd voor een HEER van middelbare leeftijd binnen eene der Provinciën van dit Rijk, EENE GEMEUBELEERDE KAMER, voorts KOST, BEWASSCHING, enz. met opgave van gezamentlijke Prijs. — Adres met *franco* Brieven onder Letter G., aan den Boekverkooper BOUMAN te *Arnhem*.

Aanbesteding van eenen Grindweg.

Op *Woensdag den* 29. *Mei* 1850, des voormiddags ten 10 ure, zal door het Gemeentebestuur van *Rozendaal* en *Nispen*, ten Raadhuize aldaar, worden AANBESTEED:

Het LEGGEN van eenen GRINDWEG van *Rozendaal* naar de *Belgische Grenzen*, eene lengte uitmakende van 7079 Ellen, mitsgaders de LEVERANTIE van al de daartoe benoodigde MATERIALEN, en het ONDERHOUD van dien, gedurende drie jaren na de voltooijing.

De Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het Bestek zal ter lezing liggen zoo te *Rozendaal* als op alle zoodanige plaatsen in deze Provincie alwaar gewoonlijk de Bestekken van soortgelijke Werken worden ter lezing gelegd, terwijl twee dagen voor de Aanbesteding, te beginnen des morgens om 9 ure, de noodige aanwijzing *in loco* zal worden gedaan en nadere inlichtingen te bekomen zijn bij den Heer Hoofd-Ingenieur H. F. FIJNJE, te *'s Hertogenbosch*, den Heer Ingenieur DE KRUIJFF, te *Breda*, en het Gemeentebestuur voornoemd.

*** De tous les Dentrifices, il en est peu qui jouissent d'une efficacité plus constante que **L'EAU DÉSIRABODE** qui ne se borne pas à Blanchir les dents, mais les préserve de l'action rongeante du Tartre, arrête la carie, et maintient les gencives dans un état constant de fraicheur; aussi nous sommes-nous empressés de mentionner: *l'Exception favorable qu'a faite à son égard, la circulaire ministérielle.* Prix du Flacon 2 et 3 francs. Dépôt à *Breda*, chez VAN MENS, Pharmacien.

Avis. L'office commercial demande un Mandataire dans chaque ville de France et de l'Etranger pour l'y représenter et y opérer sur échantillons la vente de toute espèce de Marchandises dites articles de Paris. Appointemens et remises. Ecrire franco au Directr. Rue de Madame 45 à Paris.

*** Op den 11. Mei 1850 is door de Ondergeteekenden aan Burgemeesters en Wethouders der Stad *Tilburg*, ter vertaling in het Nederduitsch, vertoond:

Cours Complet d'histoire universelle à l'usage des colléges et des maisons d'éducation, divisé en cinq parties, par J. MOELLER, *Professeur d'histoire à l'Université Catholique de Louvain.* Hasselt 1849.

A. VAN DER VOORT & ZONEN.

*** Door H. J. VAN WEES, te *Breda*, wordt uitgegeven en is verkrijgbaar gesteld bij BROESE & COMP. aldaar:

KAART EN AFSTANDSWIJZER

VAN HET

KONINGRIJK DER NEDERLANDEN.

Deze KAART en AFSTANDSWIJZER, uit de beste bronnen te zamengesteld; gelithographieerd door den Heer A. J. BOGAERTS, werkzaam bij de Koninklijke Militaire Akademie te *Breda*, en gedrukt op *twee* vellen Imperiaal teekenpapier, circa 10 palmen breed en 7 palmen hoog, bevat:

1°. *De Kaart van het Koningrijk der Nederlanden* (in provinciën en arrondissementen verdeeld), met bijna geheel *België* en een gedeelte van *Duitschland.*

2°. *De Statistiek* van de verdeeling, grootte en bevolking der provinciën, met derzelver wapens.

3°. *De Afstandswijzer*, aanwijzende de onderlinge afstanden van 120 Steden en andere voorname plaatsen in ons land, makende 7140 afstanden, in uren gaans, tot op $^1/_4$ uur berekend.

4°. Eene Kolom, ter linker zijde, aanwijzende de ligging en bevolking der 120 Steden en voorname plaatsen in ons land, voorkomende op den Afstandswijzer.

5°. Eene Kolom, ter regter zijde, aanwijzende de ligging en bevolking van 120 Hoofd- en andere voorname Steden in Europa, buiten het Koningrijk der Nederlanden, met de uren afstands, die zij van de hoofdstad van ons Rijk zijn gelegen.

Alzoo men door het uitgeven van deze Kaart, in eene lang bestaande behoefte heeft getracht te voorzien, neemt de Uitgever de vrijheid, alle liefhebbers tot de inteekening uit te noodigen; te meer, daar de prijzen uiterst laag gesteld zijn.

PRIJZEN BIJ INTEEKENING:

In twee losse bladen, zwart	à *f*	1,25.
— gekleurd	à »	1,75.
Op doek geplakt en in koker	à »	2,40.
— met rollen	à »	2,50.
— vernist	à »	2,90.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.